

שעת השני

בטאון התנועה לשיוון בליצוג נשים ♦ גיליון מס' 4 ♦ יולי-אוגוסט 1991

תנועת ש.י.ן לשר החינוך: התפטר!

עם סיום שנת הלימודים יצאה תנועת ש.י.ן בקריאה לשר החינוך להתפטר מתפקידו. בהודעה אמר "בשנת הלימודים הנוכחית נכשל זבולון המר פעם אחר פעם בהתמודדות עם הבעיות שעמדו על הפרק. משרד החינוך, בהנהגתו, לא הצליח לפתור את בעיית גני הילדים בימי שישי; הוא איפשר את סגירתם תוך התעלמות מצרכי הילדים ההורים והמשק. גם כאשר חוייב על ידי בג"ץ להפעיל את הגנים עשה את הדבר כמי שכפאו שד והיפלה בין גני חובה וטרום-חובה. בימי המלחמה גילה המר מנהיגות כושלת כאשר מיהר לסגור את מערכת החינוך והשתהה זמן רב בפתירתה המלאה. את המחלף האחרון, בהחזרת ימי ההיעדרות במערכת החינוך ובפרט בגני הילדים, כך משרדו בפסיקת הבג"ץ מתוך זלזול גמור בהבנתם ובכספם של ההורים הלהיטות לערוך מבחני השגים ארציים, ללא כל מעצור כספי או חינוכי, היא נסיון לחמית על כשלונו. תיה הבולטים של מערכת החינוך בשנה האחרונה".

תנועת ש.י.ן קובעת שדרך קבלת החלטות של שר החינוך מלמדת על התנכרותו לצורך של מערכת החינוך לספק מענה חינוכי הולם לילדי הורים עובדים ובפרט אמהות עובדות.

ד"ר לינה עפרוני: "עשו שימוש ציני בהחלטת הבג"ץ על ימי ששי. הגנים היו סגורים למעשה 22 ימים. משרד החינוך החזיר כ-10 ימים. 12 הימים הנותרים הם אותם ימי ששי שניתנו מתוקף הבג"ץ. זאת אומרת, הם עשו הבה תחכמה..." (בתכנית כלבוטק ב-7.7.91 החזר ימי ההיעדרות במלחמה).

לפרק את גטו הנשים בצה"ל

בהודעה לעתונות בירכה תנועת ש.י.ן את הרמטכ"ל על מינוי שלישה בלשכתו ובעיקר על תכניתו לשלב את הנשים בצבא על בסיס שיווני ולפרק את גטו הנשים בצה"ל.

כדורגל לנשים

התקבלה הצעתה של קנדה בקונגרס ה-F.I.S.U. לקבל כמקצוע חובה את הכדורגל לנשים.

ההצעה תיכנס לתוקף מ-1993 ("די" עות אחרונות" 14.7.91).

עריכה והפקה: תנועת ש.י.ן
 ת.ד. 1146 מכמורת, טל. 053-666847
 פקס. 06-325758
 סידור גרמפיקה
 א.מ.א. פרסומים בע"מ נתניה
 טל. 053-618452, פקס. 053-339294
 מלכות דפוס: ד. אקספרס

בעיקר את אחריותה של האשה בהשגחה על ילדים בגיל הרך. שילוב שווה של נשים בצבא תוך קידומן השווה אך גם על בסיס של השוואת החובות והנטל. השוואת הטיפול באלימות נגד נשים לטיפול מוסדי באלימות כלשהיא. השוואת המשא בים המוקצים לספורט הנשים למה שמוקצה לספורט הגברים. ואלה הם רק חלק מהאינטרסים המובהקים של החצי הנשי של אוכלוסית מדינת ישראל.

תנועת ש.י.ן היא ארגון של אזרחיות ואזרחים ללא כל תמיכה כספית או אחרת של גוף מפלגתי או ציבורי. למרות זאת הצליחה התנועה להשפיע על מגמות והחלטות הנוגעות לאינטרסים של נשים במהלך השנתיים לפעילותה. למשל, בזכות הפעילות של תנועת ש.י.ן הוצבו לראשונה 12 נשים כמועמדות לראשות מועצות פועלים, שהיו עד הבחירות האחרונות להסדרות מעוז "גברי". תנועת ש.י.ן היתה היחידה מקרב ארגוני הנשים שפעלה בנושא סגירת גני הילדים בימי ששי החלטות הבג"ץ באו בעקבות המחאה הציבורית הנמרצת של התנועה. בזמן מלחמת המפרץ תבעה תנועת ש.י.ן משר החינוך לפתוח את המערכת ולאפשר את החזרת החיים למסלולם. בקורתה את הסכנות של המר זיקזה את תהליכי פתיחת מערכת החינוך. את המאבק נגד הניסיון לנעוץ בשכר המיינומים פתחה התנועה והיה לה חלק רב בהצלחת מניעת הפגיעה בחוק, במהלך הניסיונות החוזרים של האוצר לעשות זאת. לאחרונה היתה תנועת ש.י.ן הארגון היחיד שפעל כדי לתבוע את החזרת מלוא ימי ה"היעדרות" ממערכת החינוך בעת המלחמה, במעונות היום, בגנים הפרטיים, בגנים הממלכתיים ובבתי הספר. תכנית ה"כלבוטק" (25.6) שעסקה בנושא נעורה בחומר שהעבירה אליה התנועה. דוגמאות אלה לנושאים שבהם טיפלה תנועת ש.י.ן והצלחה שהושגה מלמדת דבר פשוט: הדבר בידינו לשנות את מצבנו. מפלגת נשים, לפי אותו הגיון, המחויבת בראש ובראשונה למאבק למען נשים תפעל כדי לקדם את השיוון הכלכלי-חברתי שלהן ושל משפחותיהן.

הציפיות שנקשרו לשריון גם ביזו וגם נכזבו ואילו הציפיות לדמוקרטיזציה של המפלגות הגדולות, שתאפשר את הסיכוי ההוגן לנשים לבחור ולהיבחר, אין להן על מה להסתמך. לפי כל הסימנים "מה שהיה הוא שיהיה".

כח פוליטי לציבור הנשים, מגזר המוטפל כמעט שהוא בפועל הרוב, לקידום האינטרסים שלו יושג רק באמצעות מפלגה עצמאית של נשים. בשל כל אלה החליטה תנועת ש.י.ן לפעול להקמת מפלגת נשים.

מי מפחד ממפלגת נשים?

מנויות בין נשים לגברים לבין היתר-נות שמקנה המציאות הזאת. הן מלי-צות היושר הנאמנות והיעילות ביותר של הסדר החברתי הנוהג. נימוקים כמו "נשים לא מפרגנות לנשים" ו"יאם אשה רוצה היא יכולה להגיע לכל תפקיד" הם דוגמאות בולטות לרצינות ליוציה שלה הן נזקקות בהתמודדות עם עובדת מיקומן השולי של נשים

מפלגות קטנות, נשים קטנות וארגוני נשים גדולים.

מפלגות קטנות מה הן אומרות? אין סיכוי למפלגת נשים מפני שמפלגות הנשים נכשלו בעבר. מפלגת נשים יכולה לייצג ענין צר בלבד ולנשים אין אינטרסים מובהקים משותפים כמו לדתיים. מנגלת נשים תגזול קולות מן השמאל ותסייע בכך למפלגות הדתיות.

מימין לשמאל: ד"ר סילביה ביז'אוי, גייל הראבן, גבי ניצן, רחל קרמרמן, אסתר הרצוג, ד"ר לינה עפרוני, רופ"ם יוחנן פרס, בכנס על מפלגת נשים. צלמה: רות עובדיה

בעיצוב פניה של החברה הישראלית כיום.

בימים אלה, כאשר ראשי התנועה לשינוי שיטת הממשל מצהירים על כוונתם להקים מפלגה, מקבלות הטענות נגד הקמת מפלגת נשים גוון נלעג הצורך בהקמתה מתחדד. המטרה הגדולה והמקורית של שינוי שיטת הבחירות הוסיטה למטרה מוגבלת, שינוי שיטת הממשל, שהביקורת עליה רבה ביותר. לפחות שתי מפלגות קיימות כבר וראות בשינוי המוצע מטרה מרכזית בפעילותן. ובכל זאת דבר אחד חשוב נאמר: כשמבקשים להשיג פועל ולשנות את סדרי המדינה חייבים להשיג כח במערכת הפוליטית.

מפלגת נשים חייבת לקום כדי להיאבק על השגת שיוון זכויות וחובות בין נשים וגברים בחברה. היא תייצג מחצית האוכלוסיה אך תפעל לטובת כולה.

מפלגת נשים חייבת לקום כי אף מפלגה אחרת אינה רואה בקידום האינטרסים של נשים מטרה מרכזית. ואינטרסים אלה יש לרוב. הגנה על חוק שכר מינימום המבטיח ש-500,000 אנשים, 350,000 מתוכם נשים, ימשיך לענן את זכותה של האשה העובדת וכל עובד להתקיים מעבודתם ולחסום את תהליך הניצול של קבוצות חלשות בחברה ככוח אדם זול. יצירת שרותי חינוך לילדי העובדים המחליפים

נשים קטנות מה הן אומרות? אין צורך במפלגת נשים. אשה שרוצה וראויה יכולה להגיע דרך המפלגות הקיימות. יש דברים חשובים יותר על סדר היום הציבורי, כמו למשל קליטת עלייה או השלום עם הפלשתינאים. נשים רוצות להצביע על נושאים כלליים ולא על נושאים מתבדלים. מפלגת נשים היא התארגנות מתבדלת. אין סיכוי למפלגת נשים לעבור את אחוז החסימה מפני שיש להם לא מפרגנות לנשים.

ארגוני נשים גדולים מה הם אומרים! הם לא אומרים. טוב להם עם סיר הבשר השמור להם כארגונים בעלי מונופול על טיפול בילדים. חלקם פועלים כקבלני קולות של מפלגותיהן.

הטענות נגד הקמת מפלגת נשים צצות בעיקר משני כוונים.

האחד מכוון האינטרסים, ואלה רבים מאד באווירה דחושת המפלגותיות ביום יום של חיינו. נשים פוליטיות רבות מעדיפות את המשך תלותן במנגנונים הגבריים של מפלגותיהן ובלבד שלא לאבד דבר מההשגים החומריים שזכו בהם בזכות ההתרחקות על בעלי עצמה במרכזי המפלגות. גברים פוליטיים מתחילים לחשוש מאבדן כסאות להם או למפלגתם.

הכוון השני הוא של נשים שמצאות את דרכן אל שביל הזהב בין המגבלות במציאות של חלוקת תפקידים והזד-

הכל פוליטיקה

פינה בן-ארי

"המפלגות היו מתביישות שלא להציב נשים כמועמדות"...

כך דברי שגרירת דנמרק, בעת ראיון עמה על מעמד האשה בממלכת דנמרק. גב' לוי, כרגע האשה היחידה המכהנת בדרג שגריר מטעם משרד החוץ הדני, ו"את משוחחח כרגע עם האחת והיחידה בכל השרות שלנו" כדבריה, ענתה בנועם, בחביבות ומתוך רצון כן להתעמק בבעיות שהעליתי, תוך כדי שהיא מפטירה מדי פעם: "אבל שיהיה ברור, אינני פמיניסטית". ובכ"ז, ככל שהשיחה התמשכה, היה לי הרושם, שהרהורים על שותפות גורל האשה עלו גם אצלה. אבל שלא יהיו ספקות: מעמד האשה כפי שהוא בדנמרק כיום – הוא עבורנו בישראל עדין בגדר חלום, הן בתחום התחוקתי והן בתחום היישום.

שיכלו להזהרות ביתר קלות עם תנועה זו או אחרת. לכן קשה לי לאמר משהו על מפלגת נשים, אני יודעת שבאיסלנד יש מפלגה כזאת.

ש: האם לדעתך טוב ששנים תלכנה לפוליטיקה? האם הן עשויות לשנות משהו בדרכי הפוליטיקה שכיום מנוהלת ע"י גברים בעיקר?

ת: אני בהחלט חושבת ששנים חיי-בות לקחת חלק בפוליטיקה, אבל זאת ללא לחץ חברתי, ורק אם הן חפצות בכך אישית. עבור החברה אני משור כענת שזה בודאי יביא תועלת. קודם כל, כי זה יעשה את החברה ומנהיגותה שלמה יותר ע"י כך שיתוספו לה נקודות ראות אחרות, שונות. נקודות ראות שהן חלק בלתי נפרד מן החברה. וזה יעשה את החברה שלמה ומשלמת יותר. אבל, אני מדגישה שוב, הכל, גם ההליכה לפוליטיקה, גם היציאה לעבודה זו או אחרת, ולעבודה בכלל, תמיד על בסיס של רצון אישי וללא לחץ חברתי. על יסוד זה הייתי רוצה לראות יותר נשים בפוליטיקה ולא דוקא שעוסקות אך ורק בעניינים של משפחה וחברה, אלא בכל התחום מים, של כספים, של בטחון – בכל. דרך אגב, בפילנד היתה, ואולי יש עדיין, שרת הגנה. ומדוע לא? הגב' לוי נשארה איתי ממש עד ל"שעת השי"ן" לפני ראיון נוסף שאליו מיהרה. הטלפון הספיק לצלצל פעמיים לתזכורת על הגישה הבאה והנהג חיכה במכונית מוכן ומוזמן.

הגב' לוי יצאה והותירה אותי תוהה מתי נגיע אנחנו לכך שהמפלגות שלנו ייתביישו שלא להציב נשים בממשלה, או כמועמדות לבחירה?

גם שנות דנמרק עמלו קשות כדי להשיג מה שהשיגו – בדרך שלהן ובקונסטלציה הנוחה שנקלעו אליה אבל שהצליחו לצלל אותה. אך גם הן היו צריכות לפעול, להתארגן ולעשות הכל כדי להגיע לעמדות השפעה. לנו, בתנאים שלנו, עם מבנה חברתי שונה, עם מודעות רדומה ביחס לבעיות שאין עמן עיסוק של ביטחון – עלינו לבחור בדרך משלנו. אירוע האביב של '68 שחולל מהפכה וגרר אחריו כל כך הרבה שינויים, יכל היה לצמוח לו מקבילה בארץ בעצם ייסוד המדינה (48), במלחמות ובאירועים שחוללו ועזוועים גם הם. אך מבחינת החברה בכלל, מעמד האשה בפרט, אלה לא גרוו אותם שום קידום. ההיפך הוא הנכון. לכן אין לנו אפשרות לקחת כמודל את השיטה בה פעלו נשות דנמרק.

דרך הזעזוע שעלינו לבחור בה לא יכולה להיות פחותה מאשר קיום מפלגה עצמאית.

לרב קהילה) באחת הקהילות (כמוכן בכנסיה הפרוטסטנטית), אם כי זה היה מקרה מהפכני וחדש לו היתה כאן השפעת הדת, הרי שכבר מזמן, ולא רק ב-20 השנים האחרונות היה מצב האשה נכנס לתהליך זה. וכך גם ביחס לחברת דייגים. כיום אנו ארץ הרבה יותר מתועשת מאשר פעם. ובתקופה ההיא של חברת הדייגים והמלחים, לא היה תהליך של שחרור האשה כפי שהתפתח ב-20 השנים האחרונות.

הסיבה, לדעתי, נעוצה במהפכה החברתית של 1968. זאת היתה קרקע פורייה לפתיחות חברתית מסוגים שונים. נשים צעירות בנות אותו דור של '68 הפכו למיליטנטיות ורדיקאליות בדרישותיהן, כחלק מתוך כל אותן התביעות החברתיות של התקופה ההיא. אפילו אם לא כולם הסכימו, לא לדרך פעולתן, ואפילו לא לדיעותיהן, עצם הדבר, שתביעותיהן זכו לתשומת לב ציבורית וגרמו ליוכוחים בציבור, קידמו את עניין.

זה גם השפיע על חיי המשפחה. חלוקת התפקידים בין אשה וגבר, ובעיקר אחריות האשה לגבי הבית וגידול הילדים, נשארה בעיקרה. אך יש הרבה יותר שיתוף של הבעל באחריות ובגלל המשפחה. יחד עם זאת – המצב לא השתנה בצורה רדיקלית. אם נתבונן במספר העובדים בעבודות חלקיות – שרובן הגדול נתפס ע"י נשים, גם היום זה אינדיקטור לכך

שעדיין האחריות העיקרית של אותן הנשים היא הבית והמשפחה. בנוסף, יש כיום מן הזרה לדרכים יותר, שמרניות, ובכל זאת משהו נשאר מאותה תקופה סוערת: איש לא יעלה על דעתו עוד להטיל ספק בצורך של נערות להנות מאתם הלימודים כמו נערים, וכן, גם אם אשה נשארת בבית לגידול הילדים ואינה לוקחת חלק בעבודה בחוץ, היא עושה זאת הרבה יותר באופן מודע ומכוון ולא כדבר המובן מאליה.

ש: מה דעתך על שריון במפלגות לעומת מפלגת נשים?

ת: הרבה מן המפלגות נוקטות בשריון למען נשים. יש בזה משהו לא נעים גם מנקודת ראות האשה המתמנית לתפקיד במסגרת זאת. אינני בטוחה מה גובה השריון, אבל גם אם הוא נהוג, הוא נראה לי בעייתי במקצת. בדנמרק לא היתה מפלגת נשים. הן התחזקו, כי הקונסטלציה של זמן ורע"ו יונת באותה תקופה של '88, עזרו לתנועה לקבל תאוצה ולהשיג הרבה. היות תנועות שונות ורבות, זו לא היתה תנועה אחת מגובשת. הייתי אומרת, שאפילו הגיוון שבתנועות השונות עזר להן להגיע לקהל רב יותר של נשים,

3 מנהלים, שאחד מהם הוא אשה, פרופי לכלכלה. אולם בדרך כלל, המנהלים בבנקים הם גברים. באוניברסיטאות, הנשיאים והדיקאנים הם גברים, למרות שיש הרבה מאד נשים פרופסוריות. בעיתונות יש הרבה מאד עיתונאיות, אבל אין עורכת ראשיות. בטלוויזיה יש מנהלת מח' החדשות.

ש: אם לחזור למפלגות השונות, האם קיים הבדל בין מפלגות הימין, המרכז והשמאל בהצבת נשים?

ת: לא, כל המפלגות עושות מאמץ גדול, לפני בחירות, כדי להראות שיש להן נשים מועמדות. הן היו מתביישות שיהיו מנוהלות על ידי נשים. זה היה מוגע בסיכויי המפלגה. במפלגה מנסים להבליט שיש נשים, שהבחרות

אלון מרגרט לוי – שגרירת דנמרק בישראל

ש. מה המצב האקטואלי של ייצוג נשים פוליטי?

ת: ב-Vollretting (הבית המקביל לכנסת שלנו), נכון לדצמבר 1990, מכהנות 59 נשים מתוך 179 חברים, דהיינו 1/3 מן הנציגים הן נשים.

שיטת הבחירות בדנמרק משולבת היא נעשית לפי מחוזות בחירה, ועל הבוחרת לבחור במועמדת או ברשימה מפלגתית. הממשלה מורכבת מ-19 שרים ובתוכם יש 4 נשים בראש משרד הממשלה מנהלות כלליות בודדות. יש ממשליות במשרד החינוך. במשרד החוץ לדוגמה יש 5 נשים במשרות בכירות מתוך 130 פקידים בכירים. בדרגות הנמוכות יותר יש 15% רבות ומתוכן הן נשים צעירות, מה שמצביע על כך שיש כאן תהליך שני שניראה אותו בשנים הקרובות. במשרד ראש הממשלה מונתה אשה שתפקידה לדאוג לשוויון לנשים, ובנוסף, יש ועדה ציבורית למען יישום שוויון האשה. כל מיניסטרויון חייב לדווח בכל שנה על קבלת עובדים חדשים למשרד, על קידום אנשים וכן להסביר את מדיניותו בקידום נשים ומה עשה לשיפור המצב.

כמו כן, ועדה ציבורית ממשלתית ישבה והמליצה למשרדים השונים, כולל משרד החוץ, אך להגביר את נוכחותן של נשים בדרגים השונים. **ש: ומה קורה בשוק החפשי, בתע"ש, בעולם הפיננסי, בבנקים, באוניברסיטאות?**

ת: חוקי העבודה נוחים לאשה, גם תשלום שווה על עבודה שווה. אין אצלנו שום אפשרות לעקוף את החוק כיוון שאין לנו אותה שיטה כמו אצלכם, של תוספות והטבות למשכירי רות יסוד. מי שהיה מנסה לעקוף את החוק היו מעמידים אותו למשפט. גם לגבי מודעות לחיפוש עבודה לא תיתכן אפליה. החוק ברור ואין מנסים לעקפו.

בבנק הממלכתי של דנמרק (המקביל לבנק ישראל) יש "Troika" כלומר

פינה בן-ארי – חברת הנהלת ש.י.ן

תוכלנה להזהרות אתן ולבחור בהן, כדי שתהיה להן הוגשה שיש מי שמייצג אותן באמת. כלומר המפלגות משוכנעות שזה מסוים להן קולות. במקרה אחד, העיתונות הוקיעה מפלגה שלא הציבה אשה כמועמדת במחוז מסוים. המפלגות חוששות מכך שאם לא יציבו אשה כמועמדת, הבוחרת הפוטנציאלית תבחר במפלגה אחרת שבה יש מועמדת. זה קיים בכל המפלגות, בימין, במרכז ובשמאל. באחד המקרים היתה סימטת הבחירות

רות Women work for Women. יש לדבר זה השפעת גומלין: יותר ויותר נשים מגלות עניין בפוליטיקה, מצביעות ומציבות את מועמדותן. זהו תהליך שנמשך ומתגבר זה 20 שנה. **ש: מה לדעתך הביא להשפעה החזקה הזאת של נשים במודעות הקהל? האם זה ירידה של השפעת הדת הממסדית? האם זה חברת הדייגים והמלחים שבה הנשים נשארות לבדן בבית וחייבות להתגבר על בעיות החיים? או שמא יש כאן סיבות אחרות?**

ת: אינני חושבת שלדת יש חלק במשחק. למעשה, כבר בשנת 1947, היתה אשה שמונתה כ-Priest (מקביל

"מפלגת נשים או מפלגות נשים?" בכנס שערכה תנועת ש.י.ן ב-14.6 בבית הסופר במהלך כמעט שנתיים ומחצה של פעילות הגיעה תנועת ש.י.ן למסקנה שרק הקמת מפלגת נשים תוכל להביא לשינוי של ממש בהשתלבותן של נשים בניהול החברה ובשויון שלהן בכלל. הכנס שקיימה תנועת ש.י.ן, שבו השתתפו ד"ר לינדה עפרוני, פרופ' יוחנן פרס, רחל קרמרמן, גבי ניצן, גייל הראבן, ד"ר סילביה ביז'אוי ואסתר הרצוג, היה אחד מהצעדים לקידום הקמתה של מפלגת נשים.

"מפלגת נשים או נשים במפלגות"

היה נושא הרב-שיח בכנס שארגנו עמותת הן, הרצליה נשים – בראשות אדל רובין ומועצת הנשים ליד ראש עיריית הרצליה בראשות בלהה הוכמן. את הכנס שהתקיים בבית "יד לבנים" בהרצליה החתה בכשרון ובנועם רב יונה מרקוביץ. השתתפו בו שלוש חברות מועצת העיר: בלהה הוכמן, רות רוזניק ויפה יגר, ד"ר נעמי נבו, ונעמי בלומנטל משדולת הנשים ויו"ר תנועת ש.י.ן אסתר הרצוג.

עו"ד יונה מרקוביץ

הדברים החשובים שנאמרו והדיון המרתק כולם בטלים בשמים לעומת הדיווח הלעגני והעויין שמורסם ב"צומת השרון" (28.6). בדיווח, יש משום דוגמה קטנה ומאלפת לאיחוליהם של פוליטיקאים ועיתונאים לא מעטים להתארגנות של נשים בפוליטיקה: שהנשים תוכלנה "לשכוח מהעסק הזה ולחזור למטבח ולילדים". להלן קטע מייצג לאמור:

רוב הנשים שכנחו בכנס היו מהא"י זור הסבתאי של חיי האישה. אם היו למישהו אי פעם חלומות פרושים להקים מפלגת נשים ולהפליג אתן בישיבות פרועות אל תוך הלילה, חלום זה התנפץ אל כיצאות פרוזאיות. בין הנוכחות לא היה, לדעתי, חומר אנושי שמתאים למפלגת נשים מהסוג ה"ניל" על אף שהיו שם נשים נכבדות מאוד. בנות ה-40, אם לדייק בתיאור, היו הצעירות שבקהל, מה שמשקף אולי את התופעה, שנשים מגיעות לפוליטיקה אחרי שמיצו את תפקידיהן האחרים.

את שנות יופיין הן לא יבזבו על הפוליטיקה ובשנים שלאחר מכן – שנים של לידות ואמהות אינטנסיביות – הן טרודות ועסוקות, ורק אחרי השחרור מהנטל, כשהן נשארות לפתע לבד בבית, מול בעל מזדקן, הן יוצאות לחפש טרף למרץ הבלתי מנוצל שלהן.

בעיני חוץ ובטחון לפי מצפון. כיום מפלגת נשים תכלול בתוכה בעיקר נשים מהשמאל וזו תהיה בעייה באשר למפלגות אחיות, הרעיון שלי "מפלגת מחנה", נשים שמתארגנות בימין ובשמאל בצורה נפרדת. בנוש' אים נש'ים הקול הוא אחד. נושאים נש'יים הם: 1. הרגרסיה הכלכלית. 2. הרגרסיה במישור הפוליטי. 3. האלרי מות כלפי נשים.

רחל קרמרמן (חברת מרכז הליכוד): אמשיך להיאבק בעד נושא השריון צריך לשאול: מהו המסר החשוב ביותר לציבור הרחב ביותר. אם הנשים היו בין מקבלי ההחלטות היה בכל בית ספר מקלט. במערכת האזר חיות רוב הפונקציונרים הם נשים. **המערכת הצבאית לעומת זאת סגורה בפני נשים.** מפנה קריאה לשר הבטחון שיעמיד אשה בדרגת אלוף בראש מפקדת העורף. מציעה את תא"ל חדוה אלמוג.

אסור לקחת מטרות מצומצמות ומקומיות, אם היתה שיטת בחירות אחרת סיכויי הנשים היו טובים יותר. רוב הזמן של הנשים במפלגות הקר מות מתבזבז בנסיון להוכיח את עצמן. **למפלגת נשים צריך להיות מסר מלבד המסר הפמיניסטי.** אם מדובר על גוף פוליטי גדול צריך לדעת איפה הוא על המפה. מפלגת נשים שלא תצליח עלולה להחזיר את הנשים אחורה.

גבי ניצן (עתונאי): מפלגת נשים לא מעניינת אותי. מפלגה נשית -- כן. מפלגה שבה התכוונת ה"נשיות" תהיינה חלק חשוב שישנה את אופי הפוליטיקה בכלל שריון לא ישנה את התמונה. שואף למפלגה של נשים שתציב אלטרנטיבה פילוסופית שלטון ניש. מפלגה שתעמיד את הענין הרגשי מעל הענין הפרגמטי, שתת' חשב בעיני מוסר.

ד"ר ניצה שמירא ליבאי (יועצת ראש הממשלה למעמד האשה בעבר) **התביעה הפמיניסטית היא תביעה לצדק חברתי.** רוב תנועות השלום התפתחו מתנועות נשים. הבעיה של נשים היא חלק ממגזר שלם. אין אמי' נות לתביעה לצדק רג' לעצמך. הבעייה בהבטחת הייצוג (שריון) היא שנשים ייבחרו על ידי רוב גברי ולכן יהיו "נשים מטעם", גם ערכית וגם מעשית. הבטחת ייצוג אינה מתמודדת עם בעיות הנשים.

פינינה גבע (חברת הנהלת ש.י.ן): לא מקבלת את טענתו של גבי ניצן. **לנשים יש זכות לייצוג הוגן בלי לדווש מהן להיות טהורות יותר מהגברים בפוליטיקה.**

מדברי המשתתפים ברב שיח ומדברי המשתתפים בקהל עלתה מסקנה משותפת: שיעורו הדל של ייצוג הנשים בארץ הוא מקומם ועל הנשים עצמן לפעול כדי לשנותו. התארגנות של נשים במפלגה או במפלגות של נשים היא הדרך החשובה והיעילה ביותר להשגת ייצוג לנשים ולתרגום כוחן הפוטנ' ציאל למונחים אלקטורליים.

להסתכל ולבחון את הכנסתה כחלק מהכנסת המשפחה. הדוגמאות הבול' טות ביותר לפגיעות כלכליות בוטות הן למשל: מנגנון החזר קצבאות ילדים לפי מבחן הכנסה של הגבר שמוגדר "ראש המשפחה", ביטול נקודת זיכוי לכל ילד זוגי של אם עובדת, המאבק העיקש לשינוי חוק שכר מינימום, אי התאמת חוק ביטוח אבטלה כפי שנדרש לאחר חקיקת חוק גיל פרישה משנת 1987, ועוד. הנשים נתפשות במסגרת הקבוצות החלשות. הפרדוקס הוא שחלשים נתפשים כמרי עוטים ואילו הנשים הן רוב מאחורי הנושא עומד אך ורק כסף. חוק שכר המינימום בשרות המדינה כבר אינו קיים מעשית. הגימלאים הצליחו, באמצעות לחץ, לשפר את מצבם הכלכלי. העלות של שכר המינימום היא 150 מיליון שקל לפחות, ו-18 מיליארד שקל לשנה. **הלחץ הפוטנ' ציאל של נשים הוא אדיר אך בפועל הוא אינו בא לידי ביטוי. הדתיים כלשון מאזניים וכקבוצת לחץ מצלי' חים לדאוג לציבור שלהם. נשים צרי' כות לפעול באופן עצמאי ולנצל את הכח הפוטנציאלי שלהן הנובע ממש' פון הגדול באופן יחסי באוכלוסיות חשובות. רק כך יזכו לחלק היחסי המגיע להן בחלוקת המשאבים.**

פרופ' יוחנן פרס (סוציולוג): מוסכם שבדמוקרטיה כל קבוצה שמרגישה שהיא זקוקה לייצוג מגיע לה ייצוג. הטענה שאין נשים מתארי מות נוגדת את רעיון הייצוג. רק נשים מסוגלות לייצג נשים. לנשים יש מסר מעבר למה שמענין אותן בשימור מצבן. נשים נוטות לפתור בעיות בצורת מו"מ ולא בצורה סמכותית. שנוי במחלוקת מהי הדרך היעילה ביותר להביא לייצוג פוליטי של נשים. 10% מציבור הנשים רואות בשימור מעמדו נושא ראשון במעלה. 60% מהנשים מעונינות שייצוג הנשים יגבר. ההכרעה נעשית בראש ובראשונה לגבי נושאי חוץ ובטחון. אני בעד שריון. אין בכך שום פחיתות כבוד ולא יאלץ לותר על האפשרות להכריע בעיני חוץ ובטחון.

יש יתרון למפלגת אחות. לפני מספר שנים היתה מפלגת נשים שזכתה רק ל-0.2%. מי שהולך כיום למפלגת נשים נפרדת יעשה מה שלובה אליאב עשה לשמאל. יזבוז קולות ולא יביא ישועה.

גייל הראבן, (עתונאית וסופרת): מקבלת את ההנחה שמפלגת נשים לא תצליח להיכנס לכנסת אבל בכל זאת צריך להקים אותה. תביעה לצדק צריכה להישמע. **ברגע שתקום מפלגה כזו תתחיל להיווצר דינמיקה שתכ' ריח את המפלגות לדאוג לייצוג נשים.** זאת הזדמנות בלתי רגילה לערוך מסע הסברה נרחב. התהליך של גיבוש המצע אף הוא חשוב כשלעצמו. זאת צריכה להיות מפלגה מהמכניית.

ד"ר סילביה ביז'אוי (סוציולוגית פוליטית): אני מאמינה במפלגת נשים שמאפשרת לחברות שלה להצביע

אסתר הרצוג

אסתר הרצוג (יו"ר תנועת ש.י.ן, מנחה): תנועת ש.י.ן קמה במחאה על הזלזול של המפלגות בייצוג נשים. התנועה פועלת למען השגת כוח פוליטי באפשר לקים את השוויון של נשים בחברה ושיוון חברתי בכלל. כל עוד נשים לא תעשינה את העבודה בעצמן, דבר לא ישתנה. יש ליצור איום על המפלגות שיאלץ אותן לשלב יותר נשים ולהתייחס לאינטרסים שלהן. הדרך היא להתמודד בפוליטיקה ה"אמיתית", כמפלגה המתחרה על תמיכת הבוחרים בדרכה ובמטרותיה. ימים אלה הם ימים מיוחדים מבחינת המאבק על קידום הנשים בחברה. הרמטכ"ל הודיע שהוא ממה ששלישה ללשכתו. יש בכך אקט של קידום שצריך להיות כרוך גם בנטילת יותר חובות. **פריצת ה"גטו הנשי"** בע"ל היא שינוי מהפכני בדרך החשיבה של ראשי הצבא ביחס למקומן של הנשים בו. הסיקור הנרחב והאוהד של משחקי הכדורסל של אליפות אירופה לנשים בטלוויזיה, נוי בנישת אמצעי התקשורת לטיפול בנושאים המעניינים את ציבור הנשים בארץ.

למרות הארועים המעודדים האלה המציאות אינה מטיבה עם נשים: סוגרים גני ילדים בימי ששי, מצמצ' מים שעות לימודים, מנהלים משא ומתן קואליציוני על גופן של הנשים, מבקשים לבטל את חוק שכר המיני' מום המגן על ציבור גדול של נשים, ועוד כהנה וכהנה דברים המצביעים על חולשת הנשים בחברה. **חולשתן נובעת מחוסר ייצוג במערכות הכוח ובמקדי קבלת החלטות. לאור זאת נדון בחשיבותה של הקמת מפלגת נשים.**

ד"ר לינדה עפרוני (כלכלנית): לא רואה את עצמי מועמדת למפלגת נשים. לא מזוהה פוליטית ועוסקת בתחום של כלכלת עבודה. אני נתקלת בנושאים קשים, המצב הוא של גרר' סיה, קצב נסיגה מהיר שלא היונו עדים לו עד הזמן האחרון. המעמד הכלכלי של הנשים מידרדר בקצב הולך וגובר לאו דוקא בגלל החקיקה הראשית. הבעיה היא עם חקיקת המשנה. הסכמי השכר והמסגרת פוגעים באוכלוסיה החלשה שה-70% מתוכם הן נשים. המגיעה באשה היא פגיעה במשפחה כולה, מאחר ויש

אם ברצונך להגיב על נושא מפלגת נשים

כתובתנו היא: ת.ד. 1146 מכמורת, טלפונים: 03-497876, 03-417677, 03-641144, 053-666847

מה מתכלכל?

כך פועל המונופול של ארגוני הנשים נגד הורים וילדים

(נעמ"ת ויצ"ו ואמונה)

המאבק של תנועת ש.י.ן על החזרת ימי ההיעדרות בכל מערכת החינוך, במעונות היום בגני הילדים הפרטיים והממלכתיים ובבתי הספר, חשף מציאות מאד עגומה: מוסדות השלטון מזלזלים באזרחים ובכספם והאחרונים משלימים או מתעלמים מכך מתוך חשש לפגיעה בילדיהם או מחוסר אמונה ביכולתם להשפיע.

המאבק על החזר ימי ההיעדרות במעונות היום הוסיף למציאות הזאת טעם מר: גם ארגוני הנשים שותפים ליחסו המזלזל של השלטון בציבור, נשים גברים וילדים. התגלו פניו המכוערים של המונופול שבידי ארגוני הנשים על טיפול בילדים.

בהתחלה היו הצהרות של דאגה והוקרה. בימי המלחמה ההורים התבקשו לא לבטל את הוראת הקבע לתשלום למעונות, למרות שהמעונות היו סגורים. בנעמ"ת קראו למעסיקים לא לפגוע באמהות עובדות והודו בחום להורי ילדי המעונות "על האמון שנתתם לנו וכיבדתם את הוראות הקבע. על בסיס אמון זה נשאב כח ונמשיך יחדיו לעבור תקופה קשה זו".

חדשים לאחר סיום המלחמה הגיעו לסיכום דברים. הכבוד להורים ולכספם לא היה הצד החזק בו. פניותיהם הרבות של ההורים לא זכו למענה. בתכנית הכלבוטק שהתייחסה לטענותיהם העדיפו הארגונים לא להופיע ולהימנע ממתן הסברים.

כאשר, בשלב הבא, התארגנו ההורים לפעולה, התגלה גם הצד המסוכן במונופול: האימים וההפחדות נגד ההורים המבטלים את הוראת הקבע כאמצעי להחזרת כספם. בכך התגלה כי הילדים הם בני ערובה בידי הארגונים וההורים חסרי אונים.

וכאשר החלה האמת המרה להתגלות התברר גם השקר. ארגוני הנשים קיבלו מהאוצר, סמוך לסיום המלחמה, סך של 3.3 מיליון שקל בתנאי שיחזירו כספים להורים.

למאבק של תנועת ש.י.ן היו שותפים בעיקר נציגי ההורים. אוסנת גוליק, נציגת ההורים מתל-אביב, הובילה באומץ אזרחי רב את מסע ההתקוממות והמחאה נגד התנהגותם השרירותית של ארגוני הנשים. ח"כ תמר גז'נרסקי פעלה באופן נמרץ בכנסת ועצתיה של ד"ר

לינדה עפרוני לא תסולאנה בפז. מיקי מירו ברדיו ואלישע שפילגמן בטלוויזיה עשו עבודה עתונאית למופת ויש להצטער ולהתפלא על כך שאת אזהרותיהן של איוט סעדון, יו"ר האגף לתעסוקת נשים במשרד העבודה והרווחה, ושל ח"כ אורה נמיר, יו"ר ועדת העבודה והרווחה בכנסת, דחקה הטלוויזיה ל-12:00 בלילה.

קטעי דברים, מכתבים ומסמכים, המשקפים את ההבטים והשלבים השונים במאבק זה, מובאים בהמשך.

בתכנית כלבוטק (18.6)

אלישע שפילגמן: אני חייב לציין את הכסא הריק שבנינו. הזמנו את ארגוני הנשים להסביר לנו איך זה יכול להיות שהם אומרים שהחזירו כאשר לא החזירו. כל שלושת ארגוני הנשים, נעמ"ת, ויצ"ו ואמונה, סירבו לשלוח נציגה. הם הסתפקו בתשובה כתובה משותפת. כתבו לנו שסגירת המעונות היתה עקב הוראות הג"א. עובדות המעונות שלא עבדו קיבלו שכר מלא ושארונני הנשים עשו מאמצים לפתוח את המעונות עוד לפני מוסדות חינוך אחרים. דבר שהיה כרוך בהוצאות רבות. וכן, שמשד הרווחה הוא שביקש שההורים ישלמו את שכר חודש פברואר. כאן ראוי לאמר שיש בידי מסמך חתום ע"י בני איוט סעדון, מנהלת אגף לתעסוקת נשים במשרד העבודה והרווחה, והיא קובעת "הפיצוי אינו מלא וזאת בגלל ההתנגדות של ארגוני הנשים" (מתוך תגובתה על פניית תנועת ש.י.ן בנושא), אם עשים גם חישובים כלכליים אולי כאן שורש הבעיה. אולי בגלל זה לא החזירו את הכסף להורים.

ד"ר עפרוני: להערכתי הבעיה הכספית היא הבעיה הקרדיטלית. אחרת אני לא מבינה למה מתעקשים למשל להחזיר ימים בקפי. זה לא נוח לא להורים ולא למעון. זאת אומרת שיש תמחיר של Cost+. אחרת אי אפשר להבין...

שפילגמן: על איזה סכומים מדובר?
ד"ר עפרוני: מדובר על סכומים גדולים... בממוצע מדובר על 600 שקל לחודש במקרה שההורים משלמים תשלום מלא. גם במקרה שהם אינם משלמים תשלום מלא חשוב לציין את סיבסוד המעונות שמקבלים דרך משרד העבודה. ופה הייתי קוראת למשרד העבודה והרווחה לבדוק גם את ההתחשבות שלו לגבי החלק של הסיבסוד.

אלישע שפילגמן: המשפטן הפרופסור סיני דוויטש אומר לנו: ההורים רשאים להפסיק את הוראות הקבע לתשלום למעונות כי לא קיבלו תמורה מלאה לכספם. מיש ששילם מראש יכול להגיש תביעה לבית המשפט לתביעות קטנות לדעת פרופסור דוויטש שהוא איש הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות.

מן הראוי שיגוע לפשרה שבה ישולם רק חלק משכר הלימוד, עבור החודש שאבד ואין שום הכרח לקבל את הארכת השנה במעונות כפיצוי מספיק. אז רבותי ההורים מגיע לכל אחד מכם מאות שקלים בחזרה אם לא תתבע לא תקבלו.

במחשבה נוספת – תמורת הכסף למדנו משהו: קודם כל – אסור להאמין להבטחות – גם אם מקורן במשרד החינוך, משרד העבודה וארגוני הנשים. למדנו גם שאסור להיות חלש ולא מאורגן – עובדה. והכי חשוב כמו תמיד לתבוע את מה שמגיע, לא נתנו שרות לא לשלם, שילמת – תבע חזר, גם הם צריכים ללמוד משהו על מסחר הוגן.

לכבוד

השופנת מרים ברפורת – מבקרת המדינה

2.7.1991

הנדון: פיצוי משרד האוצר בגין ימי המלחמה

ידוע לנו כי משרד האוצר העביר לאירגוני הנשים סך של 3.3 מיליון ש"ח כפיצוי עבור הימים בהם מעונות היום היו סגורים בתקופת מלחמת המפרץ.

כסף זה היה מיועד להחזר שכייל בגובה של בין 12 ל-16 יום להורים, וכן לכסות התייקרות של אחוז וחצי בשכ"ל, שאירגוני הנשים התחייבו שלא לגבות מההורים החל מאפריל 1991. בפועל, האירגונים אכן גבו התייקרות של 6% במקום 7.5% אבל למרבה הפלא הם החשיבו את זה כחזר ימים להורים. דהיינו, הם קיבלו פיצוי פעמיים – פעם מהאוצר ופעם מההורים.

לעומת זאת, עד היום ההורים לא קיבלו החזרם של שכייל למעט יומיים במהלך השנה עד כה.

מאחר ומן המפורסמות הוא כי משרד האוצר נוהג לפקח על הכספים שהוא מעביר, נשאלת השאלה מדוע הפעם חרג ממנהגו?

אנו, כהורים, מרגישים מרומים ונודה לך על טיפול המהיר בנושא זה, שיש לו היבט ציבורי רחב – מדובר בלפחות כ-50,000 ילדים המתחנכים במעונות היום.

בכבוד רב,

תנועת ש.י.ן – נציגי ההורים

הוצעה להורים

הילת אונסו לנו אל

כמות ההורים אבסל

הוראת קבץ אל אבסל

יולי, אנו מוציאים בצאג,

אלס הורה אשר לו

ישלם את התשלום

במלאו, לו. אבסל,

לצדרינו, אהמשק איקגל

שרה באציון.

הנולד ו'צ'ו

אני מודה לך על מכתבך מיום 21.5.91 ועל תגובתך המפורטת על פיניתי בנושא החוזרים להורים, בגין סגירת מעונות היום בימי החרום לצערי לא מצאתי במכתבך תשובה עניינית על טענותי. לפעולות השונות, והחשובות כשלעצמן, שנקטה נעמ"ת בעת החרום אין כל רלוונטיות לטענה שההסכם שהתקבל הוא מעט מדי ובנוי לא נכון מבחינת ההגיון הכלכלי והצרכני המתחייב. פינייתך של טענות ש.י. אל ארגוני-הנשים ואל משרדי העבודה והרווחה והאוצר היתה לא על מה עשו נעמ"ת וארגונים אחרים בזמן המלחמה אלא על מה נבו מההורים ומה הארגונים מוכנים להחזיר. אני חוזרת וטוענת שההסכם צריך להתייחס להבדלים הגדולים בין אזורי הארץ ביחס למספר הימים בהם היו המעונות סגורים. שנית, החזר ימי הלימודים החסרים בקיץ הוא צורה של פיצוי כפוי על ההורים שאינו עונה בהכרח על צרכיהם. שלישית, גם אם נסכים שהפיצוי הכספי הוא בעל ערך אז העובדה שהורי הילדים, העוזבים השנה את המעון, יפסידו אותו שוב מחזקת את הטענה שההסכם אינו עונה על כללי צרכנות תקינים.

עמדת טענות ש.י. היא שמן הדין הוא שאת הכסף שנבנה מההורים בעת שלא ניתן להם השרות בתמורה, יש להחזיר להם. אין מחלוקת על כך שהמעונות היו סגורים בזמן המלחמה וכי ההורים שילמו על שרות שלא קיבלו. אין קושי לחשב במדויק את החוזר המגיע להורים.

אני סבורה שההורים חייבים להשתתף בדיונים המתקיימים בין משרדי הממשלה לבין ארגוני הנשים בכל הקשור להפעלת מעונות היום. ואולי נעמ"ת תוכל להיות היוזמת והמובילה לשילוב ההורים בתהליכי גיבוש מדיניות תכנון, תיקובוב ובקורת על מערכות החינוך הרך והחינוך בכלל.

ככבוד רב,

אסתר הרצוג
יו"ר תנועת ש.י.

אסנת גוליק

מעונות היום של אירגוני הנשים – הצד האחר של המטבע...

אירגוני הנשים. הורים שיצאו במאבק, שומו שמים, כנגד האירגונים זכו לכי" ויום "חביבים" כגון הורים בעייתיים. כל הורה שהעז לעמוד על זכותו לקבל פיצוי וזה לאימים שילדו לא יתקבל למעון. הרחיקו לכת בנעמ"ת, כאשר הודיעו לצוות העובדות כי אם ההורים לא ישלמו עבור חודש יולי –

אסנת גוליק, נציגת ההורים של מעונות היום.

הן לא תקבלנה משכורת. מסתבר כי התארגנות ההורים מצאה הד בציבור, ותלונות נוספות הגיעו ליד. הסתבר כי היו הורים רבים שנאלצו לתת "תרומה" לאירגון כאשר רשמו את ילדיהם למעון. לעניות דעתי תרומה זוהי זכות, אולם מסתבר שמישהו בנהלת אירגוני הנשים חולק על דעתי...

לאור כל הקורה לעיל ברצוני לקרוא לבדיקה מחודשת של כל המערכת הזו. מי יודע, אולי הגיע הזמן להוציא את המוטופיל על מעונות היום מידי אירגוני הנשים!! נראה לי כי תחרות חופשית והוגנת הייתה מפיתה משב רוח מרענן בכל מערכת החינוך של הגיל הרך.

מלחמת המפרץ, בין שאר הדברים, עוררה מאבק עיקש בין ההורים לאירגוני הנשים לא ששים – בלשון המעטה – לפצות את צבור ההורים, שילדיהם מתחנכים במעונות היום של אירגוני הנשים, עבור הימים בהם היו סגורים המעונות בזמן המלחמה. זאת למרות הבטחותיהם בזמן המלחמה. מאבק זה, שעדיין לא הגיע לקיצו, היה מלווה באימים והפחדות מצד

12.6.91

לכבוד גב' אסנת גוליק, גב' טל קשת

הנדון: מעון יום יוצ"ו, רח' הנרקיס קרית אונו

ברצוננו להסב את תשומת לבכן, כי מעונות היום נסגרו ונפתחו מחדש בהתאם לצו הגי"א והחלטת משרד העבודה והרווחה. משרד העבודה והרווחה ביקש מההורים לשלם את חודש 2.91 במלואו, על-מנת לסייע בדינו להחזיר את מערכת המעונות לשיגרה מהר ככל האפשר ועל-מנת שמערכת זו, שאינה רווחית, תוכל להמשיך ולהחזיק מעמד.

בהתחשב בכך שהעובדים המשיכו לקבל שכרם והעלות לא פחתה, קבע משרד העבודה והרווחה את הפיצוי, שיינתן להורים תמורת הימים, בהם המעונות לא פעלו כדלקמן:

1. החזר ימי עבודה, שבחלקם ניתנו במשך השנה וחלקם יינתנו בקיץ.
2. הקטנת סכום דמי ההרשמה לשנת תשנ"ב.
3. העלאת תעריף פחותה מזו שנתבטחה בחודש אפריל 1991.

כמרכז ברצוננו להסביר, כי שכן העובדים מהווה כ-80% מכלל ההוצאה, וגם אם לא היו הוצאות בגין כלכלה או אחזקת בית בתקופה שהמעון לא פעל, הרי ששם חזרתנו לעבודה היה עליו לשלם שבעתיים עבור מינון המעון והתארגנות לקראת פעילות בתנאי מלחמה. זאת ועוד, שכן הלימוד לא עלה ב-20% אלא בהתאם לעליית המחירים במשך כחמ"ף להחלטת ועדת המעונות של משרד העבודה והרווחה, יצויין שוב, כי ההעלאה הייתה פחותה מזו שהתחייבה מהתחשיב.

ככבוד רב,

אסתר קסיר – מנהלת המחלקה לטיפול בילד

שלום רב,

הנדון: מכתבך בגין סגירת מעונות היום בימי חרום

התבקשתי ע"י החב' מאשה לובלסקי לענות על מכתבך מהתאריך 26.4.91. כידוע לך סגירת מעונות היום נכפתה עלינו יחד עם כל מערכת החינוך ע"י שלטונות הבטחון בעקבות מלחמת המפרץ.

נעמ"ת, בצעד אמיץ פנתה לשלטונות הגי"א והציגה תוכנית להערכות להפעלה בשעת חרום של מעונות הילדים.

התכנית אושרה ע"י הגי"א ואומצה ע"י משרד העבודה והרווחה וארגוני הנשים. הלחץ שהפעילה נעמ"ת לפתיחת המעונות, בטרם חזרה מערכת החינוך בכללותה לפעולה, נבע מאותן סיבות ומצוקות אותם פירטת במכתבך.

ארגוני הנשים הביאו את מצוקות המעונות ומשרד העבודה והרווחה של הכנסת ולכל הפרורמים האחרים אשר טפלו בענין פיצוי עבור אובדן ימי עבודה, בעיקר של האמהות אשר ברוב המקרים הן אלה שנאלצו להשאר עם ילדיהם בבית.

בסיכום משותף בין ארגוני הנשים ומשרד העבודה אשר העתקו מצורף בזה תיווכחי לראות כי הפיצוי איננו מורכב רק מהחזר ימי עבודה אלא מתורגם גם להחזרים כספיים, וניתור על 1.5% מההתייקרות והורדת דמי הרישום שהיו אמורים להיות 100 ש"ח ל-70 ש"ח.

אנו משתדלים לפצות את ההורים ככל הניתן, ומקריאת המסמך המצ"ב אשר סוכם עם משרד העבודה והרווחה ופורסם בעתונות, תיווכחי לראות כי דוקא ארגוני הנשים המפעילים מעונות יום, בשונה ממערכות אחרות, עשו את כל אשר ניתן לפצות את ההורים, יחד עם זאת לשמור על מעונות היום לרווחת המשפחה והאשה העובדת.

מעונות היום יהיו פתוחים עד 16.8.91 ולא עד ה-8 באוגוסט. אין באפשרותנו להפעילם מעבר לתאריך זה מאחר ויש צורך להכשיר את המעונות לקראת פתיחת שנת הלימודים 1.9.91 בנוסף לכך עבדנו גם בימי חופשה במהלך שנת הלימודים, בפורים, ב-1 במאי ועבוד גם בתשעה באב. בחופשות הקצרות המקובלות במעונות היום נעשה המקסימום האפשרי בחזרו הימים ויש לשבח את עובדות נעמ"ת, אשר גם הן נפגעו מהמלחמה ובכל זאת הסכימו לעבוד בימי חופשתם.

ההסכם שנערך עם משרד העבודה והרווחה לגבי החוזרים להורים נתן פתרון כללי לכל מערכת המעונות ויחד עם זאת הביא בחשבון את יכולתם של הארגונים לעמוד בו מבלי למוטט את המערכת.

בהזדמנות זו איני יכולה שלא לציין את עבודתם של המעונות ליד בתי החולים אשר המשיכו לפעול מהיום הראשון למלחמה, לפי צרכי בתי החולים 24 שעות ביממה. עלי לשבח את עובדות המערכת כולה, אשר היו חרוזות, בדיוק כמו כל תושב במדינת ישראל ובכל זאת המשיכו בסדר היום ובעבודה כמתוכנן, עם חיוך על פניהם והמשיכו בעבודתם הפדגוגית ברגיעה למרות מתח הילדים והכמות הגדולה של המבוגרים השומרים אשר נכחו במעון. גם בימים בהם היו המעונות סגורים נערכו ע"י הצוות בקורי בית שעזרו מאד להרגעת הילדים בתום המלחמה הוצפה נעמ"ת במכתבי תודה מההורים על הערכותן במלחמה והן על הפעילות עם ילדיהם אחריה יכלו לעקוב מקרוב במשך שעות השמירה.

בברכה,

ריטה גור
יו"ר האגף

18.6.91

לכבוד גב' אסתר קסיר

הנדון: מכתבך מהתאריך 12.6.91

לצערו הרב, ומסיבה שאינה ברורה לנו, את פשוט מתעלמת מהבעיות שהעלינו במכתבו מתאריך 6.5.91. מדובר במספר נושאים אותם נפרט:

1. אתם ממשיכים לטעון כי תקצרו את חופשת הקיץ, גם לאחר שפינו אליכם מבעוד מועד והסברנו לכם מדוע הדבר אינו מקובל עלינו וראי מכתבנו מה-6.5.91. מעבר לכך, את אפילו לא מתייחסת לטענותינו בנושא זה במכתב התשובה שלך.
2. כחלק מחסדר הפיצוי אתם מנשקים הנחה בדמי ההרשמה לשנת הלימודים הבאה. הסברנו לכם כי ישנם הורים רבים שילדיהם לא ילמדו בשנה הבאה במסגרת מעונות יוצ"ו. כיצד תפצו אותם! ומדוע אתם נוהגים באיפה ואיפה, ואפילו לא מתייחסים לנקודה זו – שהוסברה לכם על ידינו – במכתב התשובה שקיבלנו ממך!!
3. הסברת לנו כי חלק מהפיצוי ניתן על ידי כך ששכר הלימוד לא עלה כפי שצריך היה לעלות. תשובה זו אינה מספקת. בכמה היה צריך לעלות שכר הלימוד לולא היתה המלחמה ובעייתיה! ובכלל, על פי מה נקבעת העליה? גם אם נניח שאתם מפנים אותו בצורה זו, הרי שמגיע לנו פירוט מדויק של כמה ימים הוחזרו בדרך זו, ולא תשובה מעורפלת על כך שחלק מהימים המגיעים לנו הוחזרו בצורה זו.
4. מעבר לכל זה, אנו רוצים לקבל פירוט מדויק של כמה ימים, לדעתכם, יש לתת את הפיצוי, וכמובן איך הגעתם למסקנה שהפיצוי שאתם מציעים מכסה את כל הימים החסרים.

בכדי למנוע אי הבנת נפרט את הימים שלדעתנו עליכם להחזיר: המעונות היו סגורים 28 יום. מתוכם 3 ימי הגי"א.

החזרתם יומיים (פורים + 1 במאי), כמו כן בתשעה באב תחזירו יום נוסף – סה"כ החזרו 3 ימי עבודה.

צריך להוריד 3 שבתות.

סה"כ משארו 19 יום שעליכם להחזיר לנו.

גם אם נוריד את ששת הימים שאתם רוצים להחזיר על חשבון חופשת הקיץ – דבר אשר אינו מקובל עלינו – ואת היוםיים שקצזתם מדמי ההרשמה, עדיין ישארו 11 יום שעליכם להחזיר.

לא יתכן שתבשרו להורים כי החלטתם לכסות את הימים כפי שהחלטתם מבלי לשבת ולהתיידין איתם. בכדי להגיע לפשרה צריך להנפס ולדבר. מדוע לא מגיע לנו יחס אלמנטרי שכזה?

היינו מאד מבקשות ממך לתת לנו תשובה בהקדם כי הזמן הולך ואוזל, והשנה עומדת לפני סיום.

ככבוד רב,

אסתר גוליק, טל קשת

שויון ייצוג נשים בספורט

אליפות אירופה בכדורסל נשים – חגיגה לספורט הנשים

הפתעה – מילת המפתח בתאורי משחקן של שחקניות הנבחרת הישראלית בעתונות הספורט. במשך כשבוע ימים נמשכה חגיגת הכדורסל הנשי, הישראלי והאירופאי, בעתוני הספורט, ברדיו ובטלוויזיה. האליפות עוררה התרגשות רבה, התלהבות וגם אכזבה עם צמיחת הציפיות לנצחונות. מי שלא זכה לחוש את אוירת ההזדהות והאהדה לשחקניות באיצטדיון ביד-אליהו הפסיד חויה עמוקה. ומי שלא יתחשב בתחושות אלה – יפסיד קהל חם ואוהד לספורט נשים בישראל.

התאחדות הספורט אינה עונה

בעקבות הטענות שעלו במדור הספורט בשעת ה-ש.י.ן מס' 3, ביחס לאפליית בנות בקט-סל, פתה תנועת ש.י.ן ביחד עם אגודת הפועל ממכורת אל מר נפתלי גושן, רכז הליגות באיגוד הכדורסל, לפעול לשינוי התקנון.

בפנייה נאמר: לאחרונה פנו אלינו בנות והוריהן, ממכורת, בתלונה על כך שנמנע מבנות להשתתף במשחקי ליגת הקט-סל מאחר ואין מספיק בנות, המעוניינות לשחק כדורסל, כדי לפתוח קבוצות לבנות בלבד נוצר מצב שבנות המעוניינות להשתתף במשחקי ליגת הקט-סל מנועות מלשחק בקבוצות הבנים, בני גילן, בשל הסעיף הניילי זאת, למרות שהן משתתפות באימון נים ובמשחקים ידידותיים ביחד עם הבנים יתר על כן, מדובר בבנות שרמת המשחק שלהן אינה נופלת מזו של הבנים וכך הקבוצה עצמה יוצאת נפסדת מהיעדרן במשחקי הליגה.

אנו סבורים שההפרדה בין בנים לבנות בגיל של ליגת הקט-סל אינה מוצדקת והיא מרחיקה בנות רבות בעלות כשרון ממגרש הכדורסל בגיל צעיר.

נבקש להעלות לדיון, בהנהלת איגוד הכדורסל, את הצעתנו לשנות את תקנון האיגוד בסעיף המנוע מבנות לשחק עם בנים במשחקי ליגת הקט-סל. (נכתב ב-7.6.91 וטרם נענה)

צילם: יוסי רוט

היה נעים לקיים משחקים בלי קהל ולכן היו ילדים רבים, כנראה שקיבלו את הכרטיסים בחינם.

לראשונה למשחקי כדורסל קהל האוהדים, הקטן יחסית, היה טוב ואוהד. אני חושב שההתאחדות דאגה להביא למשחקים קהל, מפני שלא

שחקניות נבחרת ישראל: אלומה גורן, לימור מזרחי, ענת דרייגור, אורלי קסטן, טלי קליון, אורלי גרוסמן, איריס דינרמן, רחל גוסטר, פנינה בריאלובסקי, רונית בסין, טל חדד, שרית ארבל. מאמן: אמי בירנבוים

"החינוך לספורט מגיל צעיר – המפתח להשגים בספורט לבנים ולבנות"

פנינו אל יוסי רוט, צלם ספורט ותיק, לשמוע את דעתו על האליפות ועל כדורסל נשים.

ש. מה חשבת על אליפות הכדורסל לנשים?

ת: היתה לי הפתעה גדולה. חיכיתי למשחק משעמם. **מסתבר שהלחימה של נשים יותר חזקה מזו של הגברים.** הנבחרת הישראלית הפתיעה אותי בהתחלה. לא חשבתי שהיא ברמה כזו. אבל היא היתה מסוגלת ל"לגנוב נצחון" רק במשחק אחד. הנבחרת הישראלית אינה ברמה דומה לרמת הקבוצות האירופאיות.

ש: יש סיכוי שהרמה של הנבחרת תשתפר?

ת: לא נראה לי. מפני שיש בעיה של גובה ומנטליות. **כל זמן שלא מקבלים את החינוך לספורט מגיל צעיר בבית – ספר לא יעזור כלום.**

ש: אבל גם בנים לא מקבלים יותר חינוך לספורט??

ת: הכדורסל הגברי מצליח רק בזכות שחקני רכש. הנבחרת חלשה מאד. הקבוצות מצליחות בזכות שחקני רכש.

ש: מה חשבת על הקהל שבא למשחקים?

ת: היה קהל מאד אוהד. באו יותר מוזמנים מאשר קהל רבים בקהל באו

מורדני
עתיק

י.ג. תאורה

אביזרי תאורה
בסגנון מיוחד

מדרחוב קראוזה 8
נתניה
☎ 053-28756 ☎

גוונים חדשים
תאורת גינה

מה דעתך?

לאה שקדיאל אידיאל של אחווה מול המוסר הפטריארכלי המפוקפק תגובת פמיניסטית לקיבוצניק אברהם שרון

ואצל דתיים יותר ממה שרוב הדתיים מוכנים להודות, אבל הרבה פחות ממה שמתברר בהשוואה בין חברה דתית לחברה חילונית. דת ישראל במקורה איננה שיוויונית כי אם הירארכית, אך בתוך המערכת הבלתי שיוויונית פותחת מנגנוני ייצוב היחסים בין שני המינים מתוך כבוד הדדי לשוני בין שני המינים, והמנגנונים האלה עובדים ב"כ" זוהי להערכתי הסיבה העיקרית לאמנותן של מיליוני נשים לחוזה חברתי בלתי שיוויוני בעליל. החברה החילונית בהרבה מקרים הנהיגה מערכת בלתי שיוויונית משלה במקום המערכת הדתית, ולעיתים תכופות חסרה המערכת החילונית את מנגנוני הכבוד ההדדי של המערכת הדתית. הייתי ממליצה לבנותיך להיזהר מאד מפני האשליה שאהה יוצר עבורן כאילו הגנתן מפני המורשת היהודית תבטיח להן חיים שיוויוניים יותר מאושרים מחייהן הבלתי שיוויוניים של מיליוני יהודיות דתיות בעולם. די לקרוא "שען ה-י" כדי להתייחס בחילה וגועל נפש שמוצאם הברור הוא משרד האוצר וכי"ב מוסדות חילוניים.

2. שיחות הדחת כלים, ריגוש אישה ואהבתה ככת אדם, על פי כל המחקרים, די שווה אצל גברים חילוניים ודתיים – כלומר, פחות ממה שאני ואתה היינו רוצים שיהיה. באחת מהרצאותי סיפרה לי אלמנת צה"ל חילונית כי המפגש הראשון בחייה עם נשים חרדיות התרחש במחלקת יולדות. לתדהמתה ראתה שם בעלים חרדיים נוטפי אהבה ופיקוקים וטיפולים בבית ובמשפחה, למרות שלא נגעו בנשותיהם שהיו במצב של נידה לאחר לידה. מוזר אבל אמיתי, לא רק אפשרי.

3. החלטתך לא לחזור אל המקורות משום שבמקום כלשהו מצוי בהם משפט מבחיל, מעידה על עמדה מצערת ואף מסוכנת מבחינה תרבותית, שכן אין בנמצא שום יצירה תרבותית של דורות עברו שאינה מכילה היבט אנכרוניסטי ואף מקומם כלשהו.

הייתי מכתירה את תשובתי אליך "גירה אנוצנטרית, ריר פרובינציאלי", אבל כפמיניסטית אני מאמינה כי מול המוסר הפטריארכלי המפוקפק עלינו להציב אידיאל אחר של אחווה, גם כשאנחנו חלוקים בדיעותינו וגם כשאנחנו כועסים מאד.

מיליוני יהודים ברחבי העולם מתפללים כל בוקר "ברוך שלא עשני אישה". חלקם מאמינים במלים אלו בפשטות, חלקם מפרשים את המלים הללו כהכרת תודה לאל על שעשאם, כפי שהם, בלי כל כוונה לפגוע באלו שנבראו נשים, וחלקם, אינם אוהבים את הטקסט הזה או אף מתנגדים לו אך, מרגישים מחוייבים למטבע לשון עתיק זה לרוח התיישנות תוכנו (כפי שקורה, אגב, בתפילות של כל עם מדי פעם; כפי שרבים מאיתנו קשורים לטקסט של "התקווה" למרות התיישנותו). בקיצור, מיליוני יהודים אלה הם בני אדם. אילו גוי היה מכנה אותם "בהמות נסות... מעלות גירה... מזילות ריר מגעיל... חזירים... הם לא בני אדם" – היינו בקלות מזהים כאן גם אנטישמיות, מהסוג הפרימיטיבי ביותר, וגם הסתה גזענית מרועה והתרת דם, היינו מתריעים מפני סכנה הצפויה לחברה דמוקרטית שאינה יודעת להגן על עצמה. אבל ליהודי כנראה מותר הכל מותר גם, בשם עמדה נאורה מאד (פמיניסטית, במקרה זה), לקלל תפילה של משהו; האם היית באותה קלות מתיר לקלל את תפילתם של מוסלמים! האם באמת אינך יודע את ההבדל בין התבטאות כגון "אני מסתייג מתפילה זו", "אני מתנגד לתוכן תפילה זו ומסרב לחנך את ילדי לאורה", "אני מתחלחל למשמע תפילה זו", או אפילו "תפילה זו מגעילה אותי", "אני דורש להוציא תפילה זו מן הסידור ולאסור להשמיע אותה" – לבין "אורה תפילתם, הם לא בני אדם"!!

אינני מכירה אותך אבל אולי שמעת עלי. הרקורד האישי שלי בתחום המאבק נגד הממסד הדתי, נגד מוסכמות שוביניסטיות של הציבור הדתי, ובעד שיוונים – די ידוע. אני גאה בזה למרות הכאב הכרוך במלחמה בתוך הממסד שלי, למרות הנחיר האיש. אחת התופעות המכוערות בהן נתקלתי במהלך המאבק על המועצה הדתית היתה השמחה לאיד בה פטרו את עצמם חילוניים מסויימים מכל חשבון נפש של המחמה שלהם: נהדר, אפשר לייחס את כל הרוע לדתיים, להחצין הכל, ולא תבלבלו אותי בבקשה עם העובדות.

ובכן, קצת עובדות:

1. לדת, אפילו לא לדת היהודית, אין מונופול על שוביניזם, מציאוים, בחילה, חזירות, העלבת הזולת, השפלתו, ביזוי האישה, שיעבודה, דההומיניזציה שלה, הפיכתה לעוזרת בית רובוטריקית. אני מודה כי קצת מכל אלה יש בדת

לקדם נשים – בלי שליטה באנשים

האגף לתעסוקה ולמעמד האשה במשרד העבודה והרווחה, בראשות גבי איוט סעדון, מתאפיין בגישתו הפתוחה והמבזרת.

טכניים ומדעיים, יעד חשוב מבחינת קידומן הכלכלי-חברתי של נשים וגם מבחינת המשק. בהמשך לכך יזם האגף, בשיתוף עם האגף להכשרה טכנולוגית וצה"ל, פרויקט מיוחד להכוונתן של חיילות משוחררות ללמודים טכנולוגיים. מטרת הפרוייקט החדשני היא להביא לפני חיילות משוחררות, שתיבחרה כמתאימות על פי נטוני השכלה ואי שיות, את מגוון האפשרויות בעולם הטכנולוגיה. הן תקבלנה מידע וייעוץ תעסוקתי מיוחד, במקביל למסע הסברה בקרב מעסיקים פוטנציאליים, שיידרשו לקלוט אותם עם סיום הלימודים. ההסברה תתמך בעיקר בשני עמודים סטריאוטיפיות לבני יכולתן של נשים להשתלב בעיסוקים טכנולוגיים מובילים במשק.

פיתוח מודעות, בקרב נשים, לצורך בשינוי מצבן הוא כוון חשוב שאותו מעודד האגף על בסיס שותפות בר-ייקט "קידמה" באוניברסיטת חיפה – בראשות ארלט אדלר. גדולתו של הפרוייקט היא בכך שהוא מקרב לאקדמיה ולנושא מעמד האשה קבר צות נשים מכל הגוונים והעיסוקים: עוזרות לננות, חיילות וקצינות, פנס-יונירות ורבות אחרות.

השיוון צריך גם להראות. לפיכך **פעור-לות האכיפה והחקיקה של האגף** הן תחום חשוב נוסף בו הוא מתמקד. האגף אחראי, באמצעות הפיקוח של אסתר מוסזדה, על אכיפת חוק שיוון ההודמנויות בעבודה (מאפריל 1988). בין השאר האגף פועל רבות כנגד המפ-רסמים מודעות עבודה בנושא מפלה כל אלה הן דוגמאות לאופן שבו ברגי שות, בתבונה, בצניעות ובמינימום שליטה מקדם האגף לתעסוקה ולמעמד האשה את השיוון של נשים בישראל.

איוט סעדון

ההפעלה העקיפה, שבה נוקט האגף בעקביות, בקשריו עם ארגונים שונים, משליכה על תהליכים חברתיים רחוקי טווח. כך, ללא שליטה ישירה במעוררות ובאניינים, מצליח האגף בהנהגתה של איוט סעדון ובסיועו של נעמי שפר, סגניתה, ואסתר מוסזדה, מפקחת ועבודות נוספות לזיום פרויקטים ולשלב ביישומם ארגונים רבים נוספים. רבים סבורים כי שיוון כלכלי לנשים הוא האמצעי המכריע בקידומן החברתי. פעולותיו של האגף מכוונות להגשמת יעד זה בעשייה יום-יומית המתבססת על מודעות חברתית רבה. **שירותי חינוך למשפחה העובדת**, כידוע, הם תנאי מרכזי להשתלבותן המלאה של אמהות במשק. האגף אחראי לפיתוחם ולפעולתם התקינה של מעונות היום המופעלים ישירות ע"י ארגוני הנשים: נעמי"ת, ויצ"ו ואמונה וגופים נוספים. האגף מסבסב את המעונות בסכום של 100 מיליון שקל לשנה ומאפשר בכך לנשים עובדות לשלם סכומי כסף המותאמים ליכולת משפחתיותן. איוט סעדון ושותפותיה באגף רואות **בהרחבת קשת העיסוקים** בהם נשים משתלבות, תוך דגש על עיסוקים

מינה מגל / בעל בית

כמה זה מסובך. המוסרות התרופפו – אותו בעל, אשר ידע שהוא אחראי על האשה – גם אם היא קנין – לטוב או לרע. ושם ינהג שלא כראוי – יהיה מי שיגיב מיד. מרגיש מצד אחד שהאחריות כבר לא בלעדי עליך. ומצד שני – האשה רכוש. קנין לא תמיד יכה אותה – אולי יצף אותה בפיקוקים ויהלומים – אבל היא חפץ לא אדם כערכו. אני מדברת על השקפת עולם מושרשת שהתרבות המודרנית לא הצליחה למחוק מחד – ואפשר לא הציתה מולך מנגנון מספיק חזקת מאידך. לא מדובר רק בנשים, ילדים, חולים, זקנים – אותם חלקים במשפחה אשר זקוקים לתמיכה או להגנה עברו מאחריות המשפחה לאחריות החוק, אל המדינה. המשפחה לא מרגישה את עצמה אחראית – אין חמולה אשר תכפה חוק נגימי. והמדינה לא מסוגלת לדאוג לכל אחד כראוי. בימים הרחוקים חמושה בהשקפת עולם של "זכויות האשה" יצאתי לקרב – רציתי לחיות כרצוני. עד היום אני משלמת מחיר כבד רק מכיון שלאשה אסור בכלל להפגין רצון משלה. לא פעם אני מקטאה חברותי היודעות לסובב את העניין בחנוונים – כדי לקבל כמתת את מה שמגיע להן כמונבן מאלו. הגבר המקנה – לא תמיד מקנה פיזית – אני הוכיח בלי סוף – רק מכיון שדרשתי, לא ביקשתי. "מה פתאום מגיע לך אשה". בניו לבין עצמי – ביום בוא עיתי אני חושבת שלי לא ינחו אפילו – מראה.

סבתי גססה לבדה עם המראה. "למה לך מראה?" שאלתי בתמיחה. סדן תכריך עור שעה. והיא מתבוננת בעצמה – מרוצה. "טוב לי עם עצמי" – חייתה סבתא. ואני הלכתי, רציתי לשמור את התקוה לא את הקץ. סבתא היתה אלמנה. לא היה לה בעל. הסבירה לי תמיד בלחש שבעל – הוא בעל הקנין. והיא שמחה להיות חופשית. בנעורי – לא הבנתי את דביה. חיי נותבו בעיני כקור רצוף של עליה גם לא כל כך הבדלתי בין ילד וילדה. צמח פרא, שמנהיג לא הטרידו אותו, לא העמקתי חשב עד כמה נהג חזק יותר מחוק. אבל סבתי האלמנה – היתה מסופחת אל המשפחה. נפרדת – אבל גם מוגנת – זה הנוהג. אשה בת-חיות תמיד. ביני לבין עצמי – אני חושבת שהיא די נהנתה ממעמדה. אבל כאשר אני פקחתי את עיני – והסתכלתי סביב – גיליתי שהעולם השתנה. כאשר אמרו "חמולה" – אמרו זאת לאות גנאי. המשפחה הצטמצמה. הורים ילדים – לא יותר מזה – כל אדם רוצה לשמור על עצמאותו. אבל מחיר החופש כבד. אצל בעני – לאח, סבתא, דוד – היתה מילה, שגם צריך היה להשמע לה. עכשיו האשה נותרה לבדה עם בעלה. אמנם – על פי החוק היא ראויה להגנת החוק – אבל כל אחד יודע עד

מדינת ישראל
משרד העבודה והרווחה
האגף לתעסוקה ולמעמד האשה

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה התשמ"ח-1988
אסתר מוסזדה - מפקחת על החוק

1. **חל איסור על מעסיק להפלות בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם, מחמת היותם נשואים או מחמת היותם הורים בתחומים הבאים:**
 - א. קבלה לעבודה
 - ב. תנאי עבודה
 - ג. קידום בעבודה
 - ד. הכשרה או השתלמות מקצועית
 - ה. פיטורים או פיצויי פיטורים
2. **מודעות בדבר הצעת עבודה או שליחה להכשרה מקצועית יש לפרסם בלשון זכר ובלשון נקבה בין ביחיד ובין ברבים.**
3. **הטרדה מינית בעבודה - החוק אוסר על מעסיק או על מי שממונה במישרין או בעקיפין על העובד לפגוע בו בתחומים האמורים בסעיף 1 דלעיל בשל סרובו להענות להצעה או בשל התנגדותו למעשים שהם בעלי אופי מיני.**
4. **חל איסור על מעסיק לפגוע בעובד בתחומים האמורים בסעיף 1 דלעיל מחמת תלונה או תביעה של העובד או מחמת סיוע לעובד אחר שהתלונן בכל נושא הנוגע לחוק זה.**

רשימת החברות אשר נדונו ונקנסו בגין פרסום מודעות בדבר הצעת עבודה בניגוד להוראת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (יוני 1991)

שם הגוף המפלה	גזר הדין בש"ח	שם הגוף המפלה	גזר הדין בש"ח	שם הגוף המפלה	גזר הדין בש"ח
1. אמניר חדרה	500	30. אופיר אופטיקה	300	58. מיקרושב בע"מ	300
2. קליק ק. מוצקין	500	31. בית חולים אסותא	150	59. רובומטיקס	150
3. אל-אופ	300	32. הסתדרות מדיצינית הדסה	1,500	60. שרות קריסטל	600
4. מלון מוריה אילת	300	33. אינטל אלקטרוניקה	100	61. כלל (ישראל) בע"מ	600
5. O.R.S	750	34. קופת חולים מאוחדת	1,000	62. מלון לרום, י-ם	800
6. סופר סל	300	35. אורטל	100	63. פיברוניקס בע"מ	900
7. פוספטים בנגב	500	36. מנפאואר	400	64. מלון המלכים ירושלים	250
8. זמיר - חברה לשרותי כ"א	750	37. אינטל סמיקונדקטורס	150	65. סופר פארם	3,000
9. משאבי אנוש	600	38. הפניקס הישראלי	750	66. החברה להגנת הטבע	450
10. מכון אדם	500	39. ויטמן	500	67. ביי"ח ביקור חולים	1,500
11. מלון הילטון ת"א	500	40. שטראוס שיווק ירושלים	600	68. התנועה ליהדות מתקדמת	400
12. מקורות	300	41. טכניון חיפה	950	69. עמינח	800
13. רותם דשנים בע"מ	500	42. ארט	500	70. פילת בע"מ	1,750
14. מעבדות ד"ר פישר	500	43. הסתדרות מדיצינית הדסה	1,750	71. מלון שלום	750
15. אינטרפרם מעבדות	500	44. סופר פארם	400	72. קו אופ	800
16. סופר גז	400	45. תנועת הצופים	150	73. תרכובת ברום בע"מ	550
17. אמפא	250	46. ביי"ח עזרת נשים	250	74. מלם מערכות בע"מ	700
18. קופ"ח מכבי	1,200	47. אקרשטיין	300	75. קופ"ח לעובדים לאומיים	1,100
19. אוניברסיטת ת"א	1,000	48. רוקר אינטרנשיונל בע"מ	600	76. מעיינות עדן שיווק (מי עדן)	350
20. חוגלה כימיקלים	200	49. נילית בע"מ	350	77. האוניברסיטה הפתוחה	800
21. קופ"ח לעובדים לאומיים	300	50. וידאון	350	78. אוניברסיטת ת"א	900
22. אביק בע"מ	500	51. משוב מחשבים	300	79. מוטורולה תקשורת ישראל	800
23. דנאל בע"מ	500	52. מכון דור	250	80. מוטורולה סמיקונדקטור	800
24. נשיונאל סמיקונדקטור בע"מ	600	53. פיאט	150	81. חבר שרותי כ"א	800
25. O.R.S	300	54. טקסל אלקטרוניקה בע"מ	150	82. מעבדות רפא בע"מ	350
26. טופ-שיא	200	55. דו קרן	500	83. אוסם	750
27. לוז	2,250	56. מלון סונסטטה ים המלח	500	84. ביה"ח שערי צדק	100
28. מלון רמדה רנסנס	250	57. מקורות	300	85. דחף	150
29. סופרגז	500				

בידך לסייע לאכיפת החוק. האגף לתעסוקה ולמעמד האשה קורא לך להיעזר בו במידע, הבהרות ותלונות ולהשתתף במאבק לקידום השוויון של נשים בעבודה.

אזור ת"א והמרכז - 03-5634177 אזור ירושלים - 02-294953 אזור הדרום - 08-471924
אזור חיפה והצפון - 04-619323 אזור הנגב - 057-497311, 485355 אזור הנגב - 02-752521